

'Parte-hartzea eskubide gisa. Nire bizitza nik erabakitzen dut' jardunaldia:

“Geure buruari egiten dizkiogun galderak aldatu behar ditugu, pertsonak parte har dezakeen edo ez zalantzan jartzetik hura gauzatzeko nola edo zer laguntza behar duen galdetzera igaro behar dugu.”

- **Matiak antolatutako jardunaldian 200 pertsona inguruk parte hartu dute formatu hibrido batean. Horien erdia Donostiako Olarainen egon da, aurrez aurre, eta gainerakoak youtube bidez.**
- **Topaketa hau #ComoEnCasa (Etxean Bezala) proiektuaren barruan kokatzen da. Gizarte Eskubideen Ministerioak eta 2030 Agendak finantzatutako ekimena da, eta egoitza-zentroak eraldatzeko ibilbide bat sortzea du helburu.**

(Donostia, 2023ko abenduak 18). 'Nire bizitza nik erabakitzen dut' izenburu iradokitzailearekin, Matiak antolatutako jardunaldi bat egin da eskubide gisa parte hartzeari buruz. Ekitaldi honek gogoeta egin du pertsonen beren beharrak eta nahiak asetzeko baliabideak eta zerbitzuak sortu, garatu eta ebaluatzean parte hartzeko duten eskubidearen garrantziaz.

Ekitaldian hainbat aditu bildu dira, bai ikerketaren arloan, bai esku-hartzearen arloan. Horiek giza eskubideen ikuspegia aintzat hartzea hartu dute abiapuntutzat, hauskortasun- edo mendekotasun-egoeran dauden pertsonekin egiten den esku-hartze orotan funtsezko gidaritzat, eta, aldi berean, egiaztatu dute parte hartzeko eskubidea, funtsezkoa izan arren, ez dela beti kontuan hartzen esku hartzeko eremu guztietan.

Horregatik, topaketan, pertsonen dauden programa eta zerbitzuetan parte hartzeko egindako aurrerapenei eta ikerketa inklusiboko esperientziei heldu zaie, hartzaileak ikerketa-taldeetan aktiboki parte hartu baitzuten. Hori guztia, eskubide gisa parte-hartzeak zer dakarren modu integralean aztertzeko, oztopoak eta erronkak identifikatzeko eta etorkizun parte-hartzaileagoa eta pertsonengan zentratuagoa eraikitzeke irtenbideak partekatzeke.

Jardunaldiaren ondorio nagusiak

"Parte-hartzea eskubide gisa. Nire bizitza nik erabakitzen dut" jardunaldiak hainbat ikuspuntutatik heldu dio parte-hartzeari, dementzia duten pertsonen parte-hartzetik, esaterako. Iktusak eragindako pertsonentzako konponbideak elkarrekin sortzeko proiektuaren prozesua eta emaitzak aurkeztu dira, ikerketa inklusiboko esperientziak, pertsonen bizi-proiektua garatzeko beharrezkoak diren laguntza-zerbitzuetan parte hartzea eta pertsonen Como en casa (Etxean Bezala) proiektuaren barruan parte hartzea azpimarratu da. Jardunaldian bildutako adituek ondorioztatu dutenez, parte-hartzea, eskubide batetik haratago, ongizatearen balio eta iturri ere bada. Eta, horregatik guztiagatik, eska daitekeen eskubide baten aurrean gaude, bizitzako etapa jakin batean pertsonen duten gaitasuna alde batera utzita.

Zalantzarik gabe, zaintzaren inguruko planteamendu berri bat da, eta zerbitzuak diseinatzeko eta emateko modua aldatzea dakar. Horregatik, Matiak antolatutako jardunaldian nabarmendu da desikasten ikasteko beharra, orain arte onartutako praktikak eraldatzeko.

matia

Era berean, parte-hartzearen esparrua azpimarratu da. Esparru hori eguneroko bizitzatik harago doa, eta bizitza sozialean, politikoa eta politiken diseinuan bertan parte hartzera hedatzen da.

Jarraian, jardunaldian parte hartu duten pertsonen utzitako ondorio nagusiekin bat gatoz:

Berta González, Eskubide Sozialen Estatu Idazkaritzako aholkularia: "Oso zaila da beste eskubide batzuk erabiltzea parte hartzeko testuingururik ez baduzu. Pertsona guztiek parte har dezakete. Geure buruari egiten dizkiogun galderak aldatu behar ditugu, pertsona batek edo besteak parte har dezakeen, nola edo zer laguntza behar duten galdetzetik aurrera."

Aida Suárez, neuropsikologoa eta Londresko Dementia Research Centerreko ikertzailea: "Partaidetzaren kulturak sensibilizatu egiten du, eta ez du hain gertagarri egiten pertsona horiei gainerakoek ditugun eskubideak ukatzea. Dementzia duten pertsonak ez dira Saturnokoak. Gu gara. Desgaitasuna gizakiaren zati bat da, eta, nola edo hala, dementzia batekin gurutzatuko gara ia denok. Parte hartzeko aukerak sortzea denon ardura da."

Pura Diaz-Veiga, zahartzean aditua: "Desikasi egin behar dugu, ikerketa bat diseinatzen dugunean pertsonak kontuan hartu behar ditugula konturatzeko. Gaizki hasten gara planteatzen dugun lehenengo gauza galdetegi hau nori pasatzen diogun ikustea bada".

Rafael de Asís, Carlos III Unibertsitateko katedraduna: "Produktuen, zerbitzuen eta espazio elektrikoen eskuragarritasunaz hitz egiten dugu, baina ez eskubideetarako irisgarritasunaz. Irisgarritasunik gabe, zentzu integral batean, ez dago parte-hartzerik."

Xabier Madina, Matiako IZA zentroan bizi dena: "Hainbeste pertsonak parte hartzeko prozesua motelagoa da, baina gureagoa da. Nire etxean hartzen diren erabakiekin bat nator."

Andrea Santos, psikologoa Lamourousen: "Xabierrek aipatzen duen geldotasun horrek espazioak eta denborak behar ditu pertsona ezagutzeko eta, horrela, pertsona bakoitzeko minututan neurtzen duen sistema bat apurtzeko, desgaitasun bat oinarri hartuta."

Idoia Jauregi, laguntzaile pertsonala Matia Etxean: "Kontua ez da ordezkatzea, baizik eta urratsak ematea zurekin gauzatze horretan, pertsonaren autonomia eta autoerrealizazio sentimendua bultzatuz. Gure egitekoa errespetatzea da; gure eginkizuna, lankidetzan aritzea."

Gemma Díaz, Gironako Unibertsitateko ikertzailea: "Ikerketa inklusiboko esperientziek alderdi etikoak birplanteatzera, erabateko kontrola uztera eta ikerketa-prozesu horien irisgarritasunari buruz ikastera garamatzate."

"Parte hartzea eskubide gisa. Nire bizitza nik erabakitzen dut' jardunaldia #ComoEnCasa proiektuaren barruan kokatzen da. Proiektu horren helburua egoitza-zentroak Pertsonarengan Oinarritutako Arretarantz aldatzeko ibilbide bat sortzea da. Matia buru duen proiektua Eskubide Sozialen Ministerioak eta 2030 Agendak finantzatzen dute, Espainiako Gobernuaren Berreskurapen, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren eta Europar Batasuneko Next Generation EU funtsen esparruan.

<https://www.comoencasa.eus/es/proyecto>